

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudce Filipa Dienstbiera a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie**, sídlem ul. Żelazna 59A, 00-878 Varšava, Polsko, zastoupený Mgr. Romanou Mrózkovou, advokátkou, sídlem Široká 590/3, Havířov, proti žalovanému: **Český báňský úřad**, sídlem Kozí 748/4, Praha, **za účasti:** OKD, a.s., IČO 05979277, sídlem Stonava 1077, zastoupené JUDr. Vladimírem Jírouskem, advokátem, sídlem Preslova 361/9, Ostrava, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. března 2023 č. j. SBS 08471/2023/ČBÚ-21, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. října 2023 č. j. 25 A 28/2023-82

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá**.
- II. Žalobce a osoba zúčastněná na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Obvodní báňský úřad pro území krajů Moravskoslezského a Olomouckého (dále jen „obvodní báňský úřad“) povolil dne 5. ledna 2023 podle § 10 odst. 1 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě (dále jen „zákon o hornické činnosti“), osobě zúčastněné na řízení (dále jen „osoba zúčastněná“) hornickou činnost spočívající v dobývání porubu č. 463 312 ve spojených slojích č. 463 + 461, ve třetí kře dobývacího prostoru Louky. Žalovaný následně rozhodnutím označeným v návěti zamítl odvolání žalobkyně jako nepřipustné, protože nebyla účastníkem řízení, neboť nebude povolenou hornickou činností ohrožena ani dotčena a nesplnila ani požadavek podle § 9c

odst. 4 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí).

[2] Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl. Žalovaný se podle krajského soudu totiž v rámci konkrétních okolností případu dostatečně zabýval možností (potencialitou) dotčení a ohrožení práv žalobce s výsledkem, že k němu nedojde. Tento závěr žalovaný založil na posouzení skutkových okolností odborně způsobilými osobami, na báňském znaleckém posudku, hydrogeologickém posudku a posudku dopadu hornické činnosti na životní prostředí. Posudky přitom byly zpracovány ke konkrétní povolované hornické činnosti a ze všech vyplývá, že území dotčené jejími možnými vlivy se nachází mimo Polskou republiku a k hranici a řece Olši se nepřibližuje. Žalobce k tomu podle krajského soudu možnost dotčení na svých právech konstatoval pouze obecně bez vztahu ke konkrétní povolované činnosti. Vyšel přitom z obecného tvrzení, že hornická činnost na české straně může mít dopad na stranu polskou, protože v historii tomu tak bylo. Posudek Okresní správy vodního hospodářství RZGW Gliwice (dále jen „RZGW Gliwice“) krajský soud k důkazu neprovedl, protože s nyní povolovanou hornickou činností nemá časovou ani věcnou souvislost a nemůže reagovat na posudky, z nichž vyšel žalovaný. Potencialitu dotčení práv žalobce nezakládá ani dokumentace posouzení vlivů na životní prostředí (dále jen „EIA“ z anglického *environmental impact assessment*). Jde totiž o obecné dokumenty vztahující se k již realizovaným důlním dílům. Nevyvrací proto závěry posudků, jež vylučují vliv povolované hornické činnosti na polské území a řeku Olši, z nichž vyšly správní orgány. Účastenství žalobce v řízení neplyne ani z § 9c odst. 4 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen zkráceně „zákon o posuzování vlivů“), neboť žalobce není právnickou osobou soukromého práva a nemá ani potřebnou náplň činnosti. Další námitky krajský soud shledal dílem nepřipustnými a dílem nedůvodnými.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Ve stížnosti uvedl, že napadá rozsudek krajského soudu v celém rozsahu, avšak navrhl zrušit pouze výroky I a III, tedy výrok o zamítnutí žaloby a o tom, že osoba zúčastněná nemá právo na náhradu nákladů řízení (nikoli tedy výrok II, podle něhož žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení). Alternativně navrhl zrušit rozhodnutí žalovaného nebo vyslovit jeho nicotnost.

[4] Stěžovatel namítal, že krajský soud nesprávně přezkoumal aplikaci neurčitého právního pojmu uvedeného v § 18 odst. 1 zákona o hornické činnosti, takže spolu se správními orgány vyloučil dotčení práv a chráněných zájmů stěžovatele, což neodpovídá skutečnosti. Stěžovatel odkázal na hydrogeologický posudek, z něhož plyne, že vlivem dobývání dojde ke změně režimu odtokových podmínek podzemních a povrchových vod. Zájmová plocha určená znalcem se sice nikde nepřibližuje řece Olši a polskému území, avšak stěžovatel poukázal na to, že znalec se měl vyjádřit pouze izolovaně k zájmové ploše, kterou si sám určil. Otázka vlivu na podzemní a povrchové vody mimo zájmové území a v širším kontextu dobývání okolních porubů znalci položena nebyla. Dále podle stěžovatele není zřejmé, z čeho krajský soud dovodil, že se žalovaný zabýval potencialitou dotčení jeho práv. Zároveň stěžovatel namítal, že vznesl relevantní argumenty proti odborným vyjádřením

pokračování

a jeho pozice byla v tomto směru ztížena, neboť mu české orgány nezasílaly odborná vyjádření ani na vedomí, čímž se odchýlily od předchozí praxe. Krajský soud také pominul kumulaci vlivů hornické činnosti v několika porubech. Přeshraniční vliv hornické činnosti dle stěžovatele plyne už z posouzení EIA z roku 2010 a není jasné, proč by se toto posouzení nemělo týkat nyní povolované činnosti. Stěžovatel poukázal též na své postavení podle polského vodního zákona a na to, že dle polské úpravy může být povolán k účasti v řízeních týkajících se vodního hospodářství v mezinárodním měřítku. Stěžovatel přitom v konkrétních souvislostech v průběhu celého řízení uváděl, že hornickou činností v přímém sousedství vod řeky Olše a polského území mohl být dotčen, takže měl být účastníkem řízení.

[5] Stěžovatel zdůraznil, že k samotné účasti v řízení podle § 18 odst. 1 zákona o hornické činnosti postačí prokázat možnost zásahu do práv, což plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu. Tuto okolnost přitom stěžovatel prokázal, a proto byl postup krajského soudu vadný. Krajský soud zároveň přehlédl, že žalovaný vyšel z posudků předložených osobou zúčastněnou a že stěžovatel neměl možnost uplatnit proti otázkám i osobám znalců námitky. Stěžovatel přitom už před krajským soudem brojil proti zadání znaleckých otázek a vysvětlil, že samotné nesprávné zadání otázek předurčilo následný obsah posudků. Otázky totiž byly položeny cíleně tak, aby se znalci vyjádřili pouze izolovaně k zájmové ploše, kterou si sami určili. Proto také chybí odpověď na otázku vlivu na vody v širším kontextu dobývání všech nyní povolovaných porubů.

[6] Stěžovatel odkázal na souhlasné stanovisko č. j. 26350/ENV/15 ohledně pokračování hornické činnosti OKD, a.s. v dobývacích prostorech lokality ČSM Sever a ČSM Jih v období 2009–2020 ze dne 30. června 2015, v němž je uveden předpoklad vzniku mezistátních vlivů. Dále na rozhodnutí o prodloužení platnosti stanoviska týkajícího se hodnocení vlivu realizace záměru na životní prostředí Ministerstva životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) ze dne 30. prosince 2021 č. j. MZP/2019/710/8108, v němž je výslovně uveden předpoklad pronikání vlivů na polskou stranu na území obcí Hażlach a Zebrzydowice. Pokud tyto otázky znalci přímo nezkoumali, je nesprávný kategorický předpoklad o neexistenci vlivů hornické činnosti na polské území. Stěžovatel též poukázal na odborné závěry RZGW Gliwice, jež v posudku z roku 2019 uvedla, že je třeba předpokládat vlivy hornické činnosti na území České republiky na polskou stranu.

[7] Podle stěžovatele jsou závěry krajského soudu o tom, že posudky předložené osobou zúčastněnou vylučují dotčení práv stěžovatele povolovanou činností, nepřipustnou zkratkou, neboť otázku možného vlivu na polské území posudky nezkoumaly. Vliv na polské území i vodní hospodářství řeky Olše přitom plyne už ze souhlasného stanoviska č. j. 26350/ENV/15. Stěžovatel tedy zejména odkazem na toto stanovisko osvědčil existenci možných přeshraničních vlivů a relevantně zpochybnil obsah obou znaleckých posudků. Aby tedy mohly být závěry krajského soudu správné, měly se znalecké posudky zabývat širším kontextem. Zároveň není v současné fázi řízení spravedlivé po stěžovateli požadovat předložení oponentního znaleckého posudku, neboť rozhodnou otázkou je to, zda mohl být stěžovatel, resp. jím chráněné zájmy povolanou činností dotčeny.

[8] Stěžovatel uzavřel, že krajský soud posoudil mimoběžně jeho námitku nesprávné aplikace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011

o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (dále jen „směrnice EIA“). Stěžovatel se totiž nedovolával toho, že se měl účastnit řízení jako dotčená veřejnost, nýbrž toho, že povolovaný záměr, jakožto záměr s významným vlivem na životní prostředí, měl být podroben systematickému posouzení za účasti stěžovatele. Stěžovatel též uplatnil námitku nepřezkoumatelnosti.

[9] Žalovaný ke kasační stížnosti uvedl, že neobsahuje žádné skutečnosti, které by měly vést k revizi rozsudku nebo rozhodnutí správních orgánů. Odbornými závěry RZGW Gliwice pak stěžovatel argumentoval až v řízení před soudem, ač tak měl učinit už před odvolacím orgánem. Žalovaný též vysvětlil, že s ohledem na povahu řízení doručoval obvodní báňský úřad též veřejnou vyhlášku. Relevantní dokumenty tedy byly zveřejňovány v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, a zákonem o posuzování vlivů. Stěžovatel k nim měl přístup, mohl se s nimi seznámit a reagovat na ně. Při posouzení účastenství v řízení podle § 18 zákona o hornické činnosti je potřeba vycházet z konkrétní povolované činnosti. Podle žalovaného byla poslední hornická činnost s dopadem na polskou stranu ukončena v roce 2020.

[10] Dále žalovaný rozebral podstatné části znaleckých posudků a dalších odborných podkladů, z nichž správní orgány vyšly. Odkázal též na web osoby zúčastněné, na němž zveřejňuje pravidelný monitoring související s těžbou. Zjištěné poklesy povrchu nedosahují předpokládaných poklesů dle stanoviska ministerstva ze dne 30. prosince 2021 č. j. MZP/2019/710/8108, kterým prodloužilo platnost stanoviska ze dne 20. prosince 2010 č. j. 99814/ENV/10 do 30. prosince 2026. Žalovaný k tomu zdůraznil, že přeshraniční poklesy terénu, jež jsou znázorněny na daných webových stránkách, byly prognózovány na základě porubů, které byly v minulosti těženy a jejichž vlivy měly přeshraniční dosah. Proto byly také předmětem jednání mezivládní komise. Nemají však žádnou souvislost s nyní řešeným porubem č. 463 312. Ministerstvo zároveň v závazném stanovisku ze dne 17. října 2022 č. j. MZP/2022/710/2826 k nyní povolované hornické činnosti konstatovalo, že záměr neobsahuje změny s negativním vlivem na životní prostředí a veřejné zdraví oproti záměru posouzenému v procesu EIA. Došlo toliko k posunu předpokladu dokončení těžby na rok 2023 a k upřesnění projektové dokumentace v dalších stupních přípravy. Žalovaný poukázal též na souhlasná závazná stanoviska příslušného orgánu ochrany přírody a vodoprávního úřadu.

[11] Podle žalovaného tedy byly vlivy těžby na životní prostředí zohledněny dostatečně a vliv na polskou stranu byl vyloučen. Podle toho byl také stanoven okruh účastníků. Už obvodní báňský úřad v návaznosti na odborné podklady konstatoval, že porub č. 463 312 bude dobýván v hloubce 1 230 m pod povrchem a jeho obrys je půdorysně vzdálen od hranice s Polskou republikou minimálně 1 194 m a hranice dotčení je vzdálena od této hranice minimálně 665 m. Otázku účastenství přitom správní orgány posuzovaly v souladu s ustálenou judikaturou s výhledem do budoucnosti, se zohledněním poměrů v zájmové oblasti, a nikoliv zpětně s ohledem do minulosti. Správní orgány otázku možného dotčení práv stěžovatele důkladně posoudily se závěrem, že k dotčení dojít nemůže. K otázce přeshraničního působení žalovaný uvedl, že na základě dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a Polské lidové republiky o spolupráci při dobývání ložisek černého uhlí ze dne 2. prosince 1984 je ustanovena dvoustranná mezivládní komise složená z relevantních zástupců státní správy, osoby zúčastněné, měst a obcí. Komise pravidelně

pokračování

jedná podle schváleného jednacího řádu. Poslední hornická činnost ovlivňující polské území podléhající schválení komise souvisela s dobýváním porubu č. 400 000, které skončilo v květnu 2020. Stále se však měří poklesy terénu (i směrem na polskou stranu), které jsou v posledních letech v řádech milimetrů. To je však způsobeno dřívějším dlouhodobým dobýváním v regionu, nikoliv posledně povolenými činnostmi.

[12] K námitkám ohledně znaleckých posudků žalovaný uvedl, že správní orgány je posoudily z hlediska jejich úplnosti, řádnosti a kvality. Osoba zúčastněná si přitom mohla objednat toliko posouzení stavu, nikoliv výsledek. Žalovanému není známá žádná skutečnost, jež by objektivitu závěrů posudků zpochybnila. Úvaha o dostatečnosti posudku je přitom na prvoinstančním orgánu v rámci volného hodnocení důkazů a jak oprávněná úřední osoba, tak osoba, která rozhodnutí u obvodního báňského úřadu schválila, mají vysokou odbornost, vzdělání týkající se povolované činnosti a na základě dlouholeté praxe jsou schopny dostatečnost předkládaných posudků posoudit. Pokud by nebyla předložená dokumentace dostačující, obvodní báňský úřad by vyzval organizaci, aby ji doplnila. Předložené posudky jsou přitom v souladu se závěry jiných znalců, kteří obdobnou hornickou činnost v dané lokalitě již posuzovali. Žalovaný proto neshledal důvod pro neakceptování posudků a stěžovatel nepředložil důkazy vedoucí k opačnému závěru.

[13] Podpůrně žalovaný odkázal též na dopis ministerstva ze dne 4. října 2022 adresovaný Generálnímu ředitelství ochrany životního prostředí Polské republiky (dále jen „polské generální ředitelství životního prostředí“), v němž ministerstvo konstatovalo, že těžba v dolu ČSM nepředstavuje neposouzenou hornickou činnost, rozšiřování dolu nebo přibližování se polské hranici. Veškeré činnosti jsou totiž realizovány v souladu s mezistátním procesem EIA a jde o těžbu v posledních porubech, které jsou dostatečně daleko od polských hranic. Tento dopis a další vyjádření ministerstva žalovaný zaslal Nejvyššímu správnímu soudu do věci sp. zn. 5 As 248/2023. Žalovaný uzavřel, že jelikož stěžovatel nemohl být hornickou činností nejen ohrožen, ale ani dotčen, orgány státní báňské správy nejen neměly, ale ani nemohly stěžovateli účastenství přiznat.

[14] Osoba zúčastněná uvedla, že považuje za zcela relevantní a správný rozsudek krajského soudu. Odkázala proto na relevantní pasáže jeho odůvodnění a zdůraznila závěry ze znaleckých posudků, z nichž plyne, že povolovaná hornická činnost nemá vliv na polské území ani řeku Olši.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[16] Stěžovatel vznesl obecnou námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Nejvyšší správní soud proto ve stejném duchu odpovídá, že takovou vadu neshledal. Krajský soud důkladně rozebral, z jakých podkladů vyšel a jaké závěry z nich učinil. Stěžejní závěr krajského soudu zněl, že správní orgány správně posoudily, že stěžovatel neměl být účastníkem řízení. Pro tento závěr snesl krajský soud srozumitelné argumenty, které reagovaly také na žalobní body. Proto je nedůvodná též související námitka stěžovatele, že úvahy krajského soudu i žalovaného jsou nepřezkoumatelné, neboť nezaznělo, že řeka Olše patří např. do skupiny užitkových vod, jež nemohou být ovlivněny. Z rozhodnutí

žalovaného a rozsudku krajského soudu a jejich hodnocení znaleckých posudků je totiž zcela zjevné, že měli za vyloučený vliv na polské území a řeku Olši, i to, jak k tomu došli. Nebylo proto nutné, aby argumenty stavěli tak, jak uvádí stěžovatel ve svých námitkách.

[17] Na úvod věcného posouzení Nejvyšší správní soud považuje s ohledem na námitku stěžovatele, že postup správních orgánů byl v rozporu se směrnicí EIA, a na argumentaci žalovaného za vhodné zasadit řízení o povolení hornické činnosti do kontextu dané směrnice a zákona o posuzování vlivů, který směrnicí transponuje do vnitrostátního práva. Dobývání porubu č. 463 312 spadá pod záměr „Pokračování hornické činnosti dolu ČSM 2009–2020“, k němuž bylo původně vydáno stanovisko EIA dne 20. prosince 2010 pod č. j. 99814/ENV/10 s platností do 20. prosince 2015. Dne 30. června 2015 pak vydalo ministerstvo k záměru další souhlasné závazné stanovisko EIA č. j. 26350/ENV/15 k ověření souladu původního stanoviska s požadavky zákona o posuzování vlivů po novele provedené zákonem č. 39/2015 Sb., která napravovala nesprávnou transpozici směrnice EIA.

[18] Obvodní báňský úřad následně v době platnosti stanoviska povolil v navazujícím řízení hornickou činnost spočívající v přípravě jiného porubu, takže běh lhůty platnosti stanoviska byl přerušen v souladu s tehdy platným zněním § 10 odst. 3 zákona o posuzování vlivů. Podle čl. II bodu 8 přechodných ustanovení k zákonu č. 326/2017 Sb., který zákon o posuzování vlivů rozsáhle novelizoval, pak bylo stanovisko EIA platné do 31. prosince 2018, ledaže by osoba zúčastněná požádala o prodloužení jeho platnosti. To se v případě tohoto záměru stalo a dne 30. prosince 2021 ministerstvo vydalo pod č. j. MZP/2019/710/8108 podle § 9a odst. 4 zákona o posuzování vlivů prodloužení platnosti stanoviska o pět let až do 30. prosince 2026. Pětiletá prodlužující lhůta totiž v souladu s čl. II bodem 8 přechodných ustanovení k zákonu č. 326/2017 Sb. počala běžet až od okamžiku prodloužení ministerstvem (dokumenty k záměru jsou veřejně dostupné v informačním systému EIA na portálu České informační agentury životního prostředí – www.cenia.cz). V prodloužení stanoviska ministerstvo výslovně uvedlo, že oproti procesu EIA nedošlo k takovým změnám stavu jednotlivých složek životního prostředí a veřejného zdraví v dotčeném území, které by vzhledem k jejich charakteru mohly jednotlivě nebo v kumulaci všech popsanych změn generovat nové neposouzené vlivy jak na jednotlivé složky životního prostředí a veřejné zdraví, tak na životní prostředí a veřejné zdraví jako celek. Toto konstatování navazuje na podrobný popis a vyhodnocení změn v dotčeném území.

[19] Hlubinná těžba je záměrem, který spadá pod čl. 4 odst. 2 směrnice EIA, a tedy pod její přílohu II. Z bodu 13 písm. a) přílohy II směrnice EIA přitom plyne, že změna nebo rozšíření takového záměru, který je již povolen, uskutečněn nebo uskutečňován, podléhá posouzení jen v případě, pokud by mohly mít závažný negativní vliv na životní prostředí. Nové posouzení pro prodloužení časové platnosti stanoviska EIA za situace, že nebyl shledán nový neposouzený závažný negativní vliv na životní prostředí, což ministerstvo podrobně zhodnotilo a odůvodnilo, tedy nebylo potřebné. Jinými slovy, postup dle § 9a odst. 4 zákona o posuzování vlivů, dle něhož byla prodloužena platnost stanoviska EIA relevantního pro projednávanou věc, byl plně v souladu se směrnicí EIA.

[20] Stěžovatel v kontextu procesu posuzování vlivů na životní prostředí poukazuje na to, že stanoviska EIA vztahující se k dané věci obsahují také předpoklad vlivu záměru na polské

pokračování

území. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že předpoklad mezistátního vlivu se vztahuje k záměru pokračování hornické činnosti dolu ČSM jako celku. Není přitom vyloučeno, aby jeho dílčí část řešená v navazujícím řízení sama o sobě vliv na životní prostředí na území Polska neměla. Tuto eventualitu ostatně výslovně předpokládá také § 9f odst. 5 zákona o posuzování vlivů, který v takovém případě vylučuje užití postupů stanovených pro mezistátní navazující řízení. Argument stěžovatele, že už samo zmínění vlivu na polské území v obecné části dokumentace a stanovisek EIA značí, že nyní řešená hornická činnost má také takový vliv, je proto lichý.

[21] Řízení o povolení hornické činnosti pak představuje navazující řízení ve smyslu § 9b a násl. zákona o posuzování vlivů. Proto ministerstvo vydalo podle § 9a odst. 6 a 7 zákona o posuzování vlivů dne 17. října 2022 pod č. j. MZP/2022/710/2826 další (ověřující) závazné stanovisko (tzv. *coherence stamp*) už přímo k dobývání porubu č. 463 312. V souhlasném stanovisku ministerstvo mimo jiné konstatovalo, že dílčí změnu spočívající v době ukončení provozu záměru nelze považovat za změnu, která by mohla mít významný negativní vliv na životní prostředí, a to jak na jeho jednotlivé složky, tak na jeho celek.

[22] Zásadní otázka v nyní posuzované věci ovšem zní, zda stěžovateli svědčilo postavení účastníka řízení o povolení hornické činnosti. Podle § 18 odst. 1 zákona o hornické činnosti jsou přitom účastníky daného řízení *žadatel, právnické a fyzické osoby, jejichž práva a právem chráněné zájmy nebo povinnosti mohou být povolením dotčeny, a obec, v jejímž územním obvodu má být hornická činnost vykonávána* (podtržení doplnil Nejvyšší správní soud).

[23] Nejvyšší správní soud se přitom k účastenství v řízení podle uvedeného ustanovení již několikrát vyjádřil. Jde o zvláštní úpravu k obecné úpravě účastenství podle § 27 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a výčet účastníků je taxativní (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. října 2009 č. j. 2 As 80/2008-77 nebo ze dne 15. září 2016 9 As 80/2016-43). Už ze samotného znění ustanovení plyne, že právo účastnit se řízení o povolení hornické činnosti náleží i těm, u nichž je zásah do jejich práv či chráněných zájmů pouze možný (potenciální). Pokud se osoba, u níž je předpoklad existence dotčení jejich práv či právem chráněných zájmů, domáhá účastenství v řízení, je na správním orgánu, aby zvážil, zda to lze v úplnosti a bez rozumných pochyb vyvrátit (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. února 2010 č. j. 5 As 36/2009-123 a ze dne 25. ledna 2018 č. j. 2 As 196/2016-133, č. 3738/2018 Sb. NSS). Z uvedeného vyšel i krajský soud a na relevantní judikaturu též přímo odkázal. Rovněž z rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že se uvedenými judikaturními východisky řídil. Proto nelze krajskému soudu ani žalovanému vytýkat, že byl jejich postup vadný už sám ze své povahy, jak tvrdí stěžovatel. Skutečnost, že dospěli k jinému závěru než stěžovatel, totiž neznamena vada v jejich postupu, nýbrž že po věcné stránce posoudili otázku účastenství jinak.

[24] V projednávané věci tedy jde o to, zda ze znaleckých posudků a dalších podkladů shromážděných ve správním spisu bez rozumných pochyb vyplývá, že je vliv povolované hornické činnosti, tj. dobývání porubu č. 463 312, na hraniční řeku Olši a dále na polské území vyloučen. Je-li tomu tak, je vyloučena také účast stěžovatele v řízení o povolení takové činnosti. Nejvyšší správní soud k tomu ve shodě s krajským soudem i žalovaným poukazuje především na to, že ze všech posudků bezrozporně plyne, že oblast dotčená dobýváním porubu č. 463 312 nedosahuje ke státní hranici ani k hraniční řece Olši.

[25] Z odborných a znaleckých posudků a dalších podkladů, jež se nacházejí ve správním spisu a jsou pro posouzení rozhodné otázky podstatné, se podává následující.

[26] Zaprvé, posudek č. 260/20 o posouzení vlivu dobývání porubu na životní prostředí v intencích zákona o posuzování vlivu ze dne 26. října 2020, který vypracoval RNDr. R. P., osoba odborně způsobilá k posuzování vlivů na životní prostředí podle zákona o posuzování vlivů, v případě podmínek týkajících se působení na polské území výslovně uvádí, že se netýkají povolované hornické činnosti. V závěru též konstatuje, že z dlouhodobého měření a pozorování plyne, že se ražby důlních děl v celkových poklesech neprojevují a ovlivnění složek životního prostředí dané oblasti je nepodstatné. RNDr. P. zároveň v mapě poklesů a skupin stavení z dobývání porubu č. 463 312 včetně doznívajících vlivů přiložené k posudku vymezil oblast dotčení hornickou činností, jejíž hranice se nepřibližuje k řece Olši.

[27] Zadruhé, odborný báňský posudek č. 587/20 o ovlivnění povrchu a povrchových objektů dobýváním porubu č. 463 312 vypracovaný Ing. Otto Solichem, znalcem v oboru těžba se specializací na důlní měřictví a vlivy poddolování, odpovídal mimo jiné na otázku, jaké důlní vlivy budou působit na povrch a povrchové objekty dobýváním porubu včetně doznívajících vlivů. Z odpovědi znalce plyne, že na povrchu bude dotčeno území elipsovitého tvaru o rozměrech 1470 m x 1280 m a poklesová kotlina se vytvoří na ploše kat. území Stonava a Louky nad Olší. Posudek je opět doplněn o mapu se zakresleným dotčeným územím, jehož hranice se nepřibližuje ke státní hranici. Jak upřesnil už obvodní báňský úřad, nejmenší vzdálenost mezi dotčeným územím a hranicí činí cca 0,6 km. Znalec do výpočtu vlivů dobývání porubu zahrnul také řadu dalších porubů v dané lokalitě (viz str. 9 znaleckého posudku).

[28] Zatřetí, hydrogeologický znalecký posudek č. 16/2020 ve věci stanovení prognózy ohrožení terénu vodou vlivem jeho poklesů vypracovaný Ing. Pavlem Maluchou, Ph.D., znalcem v oboru těžba se specializací na hydrogeologii, vyhodnotil vliv předpokládaného dobývání porubu na režim mělkých podzemních a povrchových vod včetně vod hypodermických (půdních). Znalec vymezil zájmové území jako oblast oválného tvaru o rozloze přibližně 149 ha, jehož hranice dotčení se opět nepřibližuje k hranici s Polskem. Znalec obdobně jako Ing. Solich na str. 5 znaleckého posudku konstatuje, že výchozím podkladem pro jeho posouzení jsou také vlivy spolupůsobících porubů.

[29] Začtvrté, ve správním spisu se nacházejí též závazná stanoviska příslušného orgánu ochrany přírody a vodoprávního úřadu, které vyslovily se zahájením hornické činnosti souhlas bez stanovení podmínek. Vodoprávní úřad odkázal též na to, že žádné podmínky k hornické činnosti ve svém stanovisku nevymezil ani správce povodí Odry (Povodí Odry, s. p.), který má ve správě rovněž řeku Olši.

[30] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s krajským soudem a žalovaným, že z uvedených podkladů bez rozporu a bez pochyby plyne, že vliv povolované hornické činnosti řešené v tomto řízení (dobývání porubu č. 463 312) na řeku Olši a polské území je vyloučen. Znalecké úkoly či zadání posudků nijak nenasvědčují účelovosti postupu osoby zúčastněné a odborných osob, jak namítá stěžovatelka. RNDr. P. hodnotil hornickou činnost z pohledu uplatnění a plnění jednotlivých podmínek stanoviska EIA pro celý záměr pokračování hornické činnosti dolu ČSM. Ing. Solich měl za úkol posoudit vliv těžby na povrch

pokračování

a povrchové objekty a Ing. Malucha, Ph.D., zase dopady na povrchové a podzemní vody. Zadání posudků tedy nijak neomezovalo, aby se jejich zpracovatelé vyjádřili k případnému vlivu na polské území, ani nenařizovalo posouzení vlivů v určitém vymezeném prostoru. Všechny uvedené osoby tedy na základě své odbornosti a podkladů, včetně vlastního průzkumu terénu (viz zejména posudky RNDr. P. a Ing. Maluchy, Ph.D., a k nim připojenou fotodokumentaci), jak je konkrétně rozebráno v jejich posudcích, určily území dotčené těžbou tak, že nezasahuje do Polska ani k řece Olši. Báňský a hydrogeologický posudek zároveň výslovně zohlednily také vlivy dalších porubů. Proto není důvodná ani námitka, že posouzení vlivů nyní řešeného porubu znalci provedli bez zohlednění další hornické činnosti v daném území.

[31] Nejvyšší správní soud v tomto ohledu přisvědčuje žalovanému, že závěry posudků jsou úplné a přesvědčivé a z ničeho neplyne důvod pochybovat o jejich objektivitě. Námitky stěžovatele v tomto směru jsou tedy nedůvodné. Navíc nejde o nic, co by osoba zúčastněná nechávala vypracovat čistě ze své vůle. Zhodnocení vlivu hornické činnosti na povrch a stanovisko podle zvláštního právního předpisu (zejm. zákona o posuzování vlivů) jsou totiž povinnými přílohami k žádosti o povolení hornické činnosti podle § 6 odst. 3 vyhlášky žalovaného č. 104/1988 Sb., o hospodárném využívání výhradních ložisek, o povolování a ohlašování hornické činnosti a ohlašování činnosti prováděné hornickým způsobem. Jde tedy o právním předpisem předpokládané podklady pro rozhodnutí, z čehož vyplývá též jejich účel a požadavky na jejich obsah. Zpracovatelé posudků tedy nemuseli být konkrétně tázáni na to, zda bude mít dobývání porubu přeshraniční vliv, neboť měli za úkol zjistit celkový vliv hornické činnosti. Přitom i vymezení dotčeného území bylo součástí znaleckého zkoumání. Účelově by naopak dle názoru Nejvyššího správního soudu působilo, pokud by osoba zúčastněná od znalců či od kohokoliv jiného žádala, aby vyloučil možný vliv na polské území. Z toho by totiž bylo zjevné, že jejím cílem je stěžovatele z řízení o povolení hornické činnosti dopředu vynechat. Lze též předpokládat, že znalci si musí být dobře vědomi toho, že podání nepravdivého, hrubě zkresleného či neúplného znaleckého posudku má trestněprávní důsledky podle § 346 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

[32] Za takto podloženého stavu věci má Nejvyšší správní soud za to, že byly naplněny podmínky dovozené výše citovanou judikaturou, aby správní orgány vyloučily stěžovatele z účastenství v řízení o povolení hornické činnosti. Stěžovatel přitom ve vztahu k nyní řešené hornické činnosti, a tedy k otázce své účasti v řízení o jejím povolení, neuvedl nic, co by závěry posudků a žalovaného vyvracelo či alespoň dostatečně relevantně zpochybňovalo. Stěžovatel totiž veškerá svá tvrzení o vlivu hornické činnosti na polské území zakládá na okolnostech, které s nyní povolaným dobýváním nemají věcnou či časovou souvislost, resp. nereagují a nejsou způsobitelné zpochybnit posouzení učiněná v přímé věcné i časové souvislosti s posuzovanou činností. To se týká také závěrů posudku RZGW Gliwice z roku 2019, který byl vydán před všemi posudky v projednávané věci a netýká se nyní povolované činnosti, resp. řešeného navazujícího řízení podle zákona o posuzování vlivů. To ostatně konstatoval už krajský soud.

[33] Stěžovatel zároveň nemusel předkládat oponentní znalecký posudek, jak namítá. Avšak za situace, že závěr o vyloučení vlivu na polské území na takto odborných podkladech stojí, navíc se na něm několik odborných posouzení shoduje, stěžovatelova pouze

kontextuální argumentace obecnými zkušenostmi o vlivu dříve realizované hornické činnosti na polskou stranu ve spojení se zpochybňováním objektivitu podkladů pro rozhodnutí správních orgánů nemůže vést k jeho úspěchu v řízení. Není přitom bez významu, že stěžovatel je ke své činnosti vůči polským vodám povolán přímo polskou právní úpravou, dle níž se může účastnit také řízení týkajících se vodního hospodářství v mezinárodním měřítku, jak sám v průběhu řízení před správními orgány i před soudy uváděl. Z toho plyne, že mu nechybí odbornost, aby mohl na konkrétní vlivy dobývání porubu č. 463 312, které měly správní orgány přehlédnout, upozornit. Nic takového však dostatečně relevantním způsobem neučinil.

[34] Stěžovatel přitom měl veškeré podklady, z nichž správní orgány vyšly, k dispozici. Informace o řízení totiž doručoval obvodní báňský úřad veřejnými vyhláškami, takže přinejmenším prostřednictvím elektronické úřední desky obvodního báňského úřadu byly dostupné též stěžovateli. Následně byla ve spolupráci s ministerstvem a polským generálním ředitelstvím životního prostředí zveřejněna přímo v Polsku dle tamních předpisů též polská verze prvostupňového rozhodnutí. Stěžovatel se o věci zjevně dozvěděl, neboť 30. ledna 2023 podal proti rozhodnutí obvodního báňského úřadu o povolení hornické činnosti odvolání. Právní zástupkyně stěžovatele následně 6. února 2023 nahlížela do spisu za účelem doplnění podaného odvolání, což dne 16. února 2023 také učinila. Dle názoru Nejvyššího správního soudu stěžovatel mohl nahlédnout do spisu i kdykoliv před podáním odvolání na základě svého právního zájmu k věci dle § 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

[35] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že orgány státní báňské správy v projednávané věci povolily hornickou činnost spočívající v dobývání porubu č. 463 312 v souladu s platným stanoviskem EIA a po řádném posouzení vlivu této činnosti na životní prostředí. Zároveň jak krajský soud, tak žalovaný zvážili možnost dotčení práv a chráněných zájmů stěžovatele, resp. otázku vlivu povolované činnosti na polské území v úplnosti a z jejich rozhodnutí plyne, že je takový dopad bez rozumných pochybností vyloučen. S těmito závěry se ztotožňuje také Nejvyšší správní soud, jak plyne z tohoto rozsudku.

IV. Závěr a náklady řízení

[36] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, protože ji zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Rozhodl tak bez jednání v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s.

[37] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 5 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) neuspěl, proto nemá nárok na náhradu nákladů. Žalovaný měl ve věci sice plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti, tudíž se mu náhrada nákladů nepřiznává. Osoba zúčastněná nemá právo na náhradu nákladů, neboť jí Nejvyšší správní soud neuložil žádnou povinnost.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. června 2024

pokračování

JUDr. Tomáš Langášek, LL.M.
předseda senátu